

UNDERVISNINGS
MINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

—
BILAG:

Praksisfaglighed i fag, emner og vejledning

Praksisfaglighed i fag, emner og vejledning

Bilag

Layout: Presse- og Kommunikationssekretariatet,
Undervisningsministeriet

Fotograf: Ulrik Jantzen

ISBN nr.:978-87-603-3168-8 (webudgave)

© Undervisningsministeriet, juni 2018

Beskrivelse af praksisfaglighed i obligatoriske fag/fagblokke, udvalgte valgfag samt vejledningsaktiviteter

Du skal som lærer vurdere elevens praksisfaglige forudsætninger på baggrund af de elementer, der er nævnt i vejledningen. Bilaget vil give dig som faglærer et mere konkret overblik i forhold til hvordan praksisfaglighed kan vurderes gennem de mål og aktiviteter som indgår i dit fag.

Bilaget er delt op i tre hovedområder: **Obligatoriske fag, valgfag** og **vejledningsaktiviteter**. Til hvert hovedområde er der nævnt nogle fag, opgaver og/eller områder, hvor praksisfaglighed kan vurderes.

Bilaget her skal ses som yderligere inspiration til, hvordan du som lærer kan koble de praksisfaglige elementer i vejledningen sammen med dit fagområde, men det er hverken en udtømmende liste eller en facitliste.

De praksisfaglige elementer skal observeres ud fra det fag, du underviser i, men det kan være en fordel for dig som lærer at tænke de praksisfaglige elementer fra dit fag sammen

med de fire hovedområder på erhvervsuddannelserne, når du skal lave en praksisfaglig vurdering. Selvom du ikke har detalkendskab til erhvervsuddannelserne kan det hjælpe dig i din vurdering af elevens praksisfaglige kompetencer at holde dem op imod de nævnte hovedområder og de praksisser, der findes inden for disse. Hovedområderne er paraplyer for et stort spænd af enkelt-uddannelser, men kan alligevel bruges som pejlemærker, når du skal vurdere dine elevers praksisfaglighed.

De fire hovedområder er:

- Kontor, handel og forretning.
- Teknologi, byggeri og transport.
- Fødevarer, jordbrug og oplevelser.
- Omsorg, sundhed og pædagogik.

Obligatoriske fag

Praksisfaglighed i naturfag i 7.-9. klasse kan komme til udtryk når eleven:

- Designer, gennemfører og evaluerer naturfaglige undersøgelser, både i laboratoriet, i naturen og i virksomheder og herigennem demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet.
- Arbejder med eksperimenter, forsøg og tilrettelæggelse af iagttagelser og herigennem demonstrerer værkstedsfærdigheder.
- Arbejder med modeller i udviklingen af konkrete undersøgelser og herigennem bl.a. demonstrerer at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed.

Praksisfaglighed i matematik i 7.-9. klasse kan komme til udtryk når eleven:

- Opstiller matematiske modeller af virkeligheden og analyserer og fortolker modellerne og herigennem demonstrerer færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis.
- Anvender mundtlige, skriftlige og visuelle kommunikationsformer og herigennem demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet.
- Anvender kreative og innovative metoder i faglige og tværfaglige anvendelsesorienterede projekter og herigennem demonstrerer færdigheder i at kunne skifte mellem del og helhed.

Praksisfaglighed i dansk i 7.-9. klasse kan komme til udtryk, når eleven:

- Kan tilrettelægge, skabe og fremføre kunstneriske fremstillinger (fx multimodale produktioner) og herigennem demonstrere praktiske færdigheder, kreativitet og opfindsomhed.
- Kan anvende mundtlige, skriftlige og visuelle kom-

munikationsformer og herigennem demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet.

- Kan foretage informationssøgning og være kildekritisk i undersøgende og problemorienteret arbejde og herigennem demonstrere færdighed i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed.
- Kan remediere forskellige fremstillingsformer til dramatiske udtryk som rollespil, teater osv. og herigennem omsætte metoder, teorier, beskrivelser og instruktioner til konkrete produkter/praksisser og kombinere forskellige færdigheder og omsætte disse til handling.

Praksisfaglighed i sprogfagene i 7. -9. klasse kan komme til udtryk når eleven:

- I sprogundervisningen arbejder med rollespil og andre kreative undervisningsaktiviteter, som styrker elevernes kommunikationsfærdigheder.
- Anvender digitale medier til at tage kontakt med andre unge uden for Danmark.
- Anvender digitale medier til enkel tekstproduktion, eksempelvis hjemmesider eller andre multimodale tekster på engelsk/tysk/fransk, og viser her bl.a. praktiske færdigheder og kreativitet.
- Anvender fransk/tysk/engelsk i mødet med fransk/tysk/engelsktalende fra forskellige kulturer og viser færdigheder i at kunne anvende teorier/sprog i praksis.
- Særligt for engelsk: kan agere i spontane internationale kulturmøder.

Praksisfaglighed i idræt i 7. -9. klasse kan komme til udtryk når eleven:

- Arbejder med fagets tre kompetenceområder i et

- samspil, hvor de udvikler, designer, gennemfører og evaluerer aktiviteter. Det kan fx ske, når eleverne udvikler spil ud fra en problemstilling i samfundet, sammensætter en aktivitetsdag for en specifik målgruppe og arrangerer en dag med et specifikt mål (trivsel, motion, samarbejde). Herigennem demonstrerer eleven praktiske færdigheder og kreativitet.
- Eksperimenterer med egne og andres oplevelser, grænser og udfordringer i forhold til kroppen. Hvor langt, hvor højt, hvor hurtigt og hvor stærkt kan min krop i forskellige situationer præstere? Eleven demonstrerer herigennem færdigheder i at anvende teorier i praksis og endvidere værkstedsfærdigheder.
 - Arbejder ud fra modeller som de sætter egen viden og færdigheder ind i. Omsætter viden til praksis og herigennem demonstrerer bl.a. færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed.
 - Arbejder i kreative processer, hvor deres fantasi og kreativitet får lov til at kreere og udvikle udtryk og skabe aktiviteter fx gennem dans og spil. Herigennem demonstrerer eleven praktiske færdigheder og kreativitet.

Valgfag

Da udbuddet af valgfag varierer fra kommune til kommune gives der her eksempler på, hvordan praksisfaglighed kan observeres i udvalgte valgfag.

Praksisfaglighed i valgfaget håndværk og design kan komme til udtryk, når eleven:

- Anvender værktøj, redskaber, maskiner og teknikker i forskellige sammenhænge og herigennem demonstrerer praktiske færdigheder, kreativitet, arbejdskendskab og værkstedsfærdigheder.
- Selvstændigt tilrettelægger arbejds- og håndværksprocesser ved hjælp af forskellige teknikker og specialiserede maskiner og demonstrerer herigennem praktiske færdigheder og kreativitet, værkstedfærdigheder og færdighed i at kunne skifte mellem del og helhed.
- I designprocessen anvender innovative og entreprenante ideer, som giver værdi for andre og fremviser herigennem praktiske færdigheder og kreativitet.

Praksisfaglighed i valgfaget madkundskab kan komme til udtryk, når eleven:

- Arbejder med at omsætte sundhedsbegreber i forhold til mad og madlavning, arbejder med egne opfattelser af sundhed og herigennem bl.a. demonstrerer færdigheder i at omsætte teori i praksis.
- Arbejder med energibehov, -forbrug og de tre store energigivende grupper protein, fedt og kulhydrat i sammenhæng med fødevarergrupper og herigennem bl.a. demonstrerer at kunne skiftet perspektiv mellem del og helhed.
- Arbejder med tilsmagning og italesættelse af smag, herunder smager, dufter, ser og mærker og sætter ord på smagen. Herigennem demonstrerer eleven

både værkstedsfærdigheder og færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis.

- Arbejder med forskellige grundmetoder og teknikker for tilberedning af fødevarer og retter og herigennem demonstrerer praktiske færdigheder og kreativitet.

Praksisfaglighed i valgfaget arbejdskendskab kan komme til udtryk, når eleven:

- Gennem konkrete oplevelser i undervisningen – herunder virksomhedsbesøg - tilegner sig erfaringer og viden om arbejdslivet og de kvalifikationer, som er nødvendige for at begå sig på arbejdsmarkedet og herigennem bl.a. opnår arbejdskendskab og arbejdspladsfærdigheder.
- Gennem undervisningen og konkrete virksomhedsrettede oplevelser opnår større selvkendskab og indsigt i egne færdigheder og præferencer i relation til arbejdsfunktioner og roller på arbejdsmarkedet, og herigennem udviser praktiske færdigheder og kreativitet.
- Gennem undervisningen får større indsigt i forskellige jobtyper, bl.a. ved konkret afprøvning og virksomhedsrettede aktiviteter samt de kvalifikationer, der kræves inden for forskellige erhverv og herigennem opnår større færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis .
- Gennem undervisningen i arbejdskendskab får eleven indsigt i egne praktiske færdigheder samt får et bredt arbejdskendskab, herunder også opnår arbejdspladsfærdigheder.

Tværgående emner og 10. klasse

Projekt opgaven i 9. klasse

I projekt opgaven i 9. klasse skal eleverne som en del af deres fremlæggelse have udarbejdet et produkt, som de får en udtalelse for, ofte som et eget punkt i den samlede udtalelse. Elevens produkt vil som regel have en form for kreativitet over sig og derfor er produktet også oplagt som genstand for en observation af praksisfaglige kompetencer hos eleverne.

I 10. klasse er der en lang række muligheder for at observere praksisfaglighed, fordi der er en række værkstedsorienterede valgfag, som kommunalbestyrelsen kan vælge at tilbyde ([naturfag](#), [byggeværksted](#), [iværksætter](#), [madværksted](#), [metal/motorværksted](#), [produktudvikling og formgivning](#), [serviceværksted](#), [sundhed og sociale forhold](#), [teknologi og kommunikation](#), [teknologiværksted](#)).

OSO i 10. klasse

Eleverne arbejder her med et emne eller en problemstilling, der tager udgangspunkt i deres uddannelsesplan. De kan fx undersøge en bestemt uddannelse eller et erhverv, hvor de undersøger om jobbet eller uddannelsen kunne være noget for dem. Opgaven har til hensigt at hjælpe eleven med at blive afklaret om uddannelses- og erhvervsvalg. Eleverne interviewer, researcher og inddrager egne oplevelser fra praktik- og brobygningsforløb i opgaven. Nogle steder skal eleverne udarbejde et produkt, der afspejler emne og proces. Der er således forskellige praksisfaglige elementer i OSO, som kan observeres: Hvordan tilrettelægger eleverne deres projekt, lykkes det at orga-

nisere interviews, at bearbejde dem og lave en opgave, som afspejler, at de besidder praksisfaglige kompetencer? Du kan derfor som lærer observere, om elever besidder nogle af de konkrete praksisfaglige kompetencer, som bl.a. indgår i flere af de obligatoriske fag.

Det obligatoriske emne Uddannelse og job

I emnet Uddannelse og job skal eleverne opnå viden om de mange uddannelses- og jobmuligheder, som findes. Samtidig skal undervisningen i uddannelse og job styrke elevernes bevidsthed om egne muligheder og forudsætninger. I Uddannelse og job kan eleverne få kendskab til forskellige jobs og arbejdssituationer, hvis de fx er ude i en virksomhed eller i gang med et projekt, der omhandler arbejdsforhold, jobtyper eller uddannelseskrav til bestemte jobs.

I Uddannelse og job er der derfor mulighed for at eleverne kan opnå konkret indsigt i de krav, der stilles i forskellige uddannelser og i forskellige jobs. Eleverne kan i uddannelse og job også opnå forståelse for de praktiske færdigheder, værkstedsfærdigheder og krav, der stilles i forskellige typer af erhverv og jobs. Der kan også være situationer og projekter, hvor elevernes praksisfaglige kompetencer bliver prøvet af. Som lærer kan du i mange situationer derfor vurdere, om eleverne udviser praksisfaglige kompetencer eller praksisfaglig forståelse.

Vejledningsaktiviteter

I vejledningen er der flere forskellige muligheder for at undersøge og afprøve forskellige uddannelser og erhverv. Her er det oplagt at observere elevernes praksisfaglighed og færdigheder, som kan bringes i spil i forbindelse med valg af ungdomsuddannelse og i forbindelse med UPV-processen. Vejledningsaktiviteterne kan med fordel tænkes sammen med Uddannelse og job og de aktiviteter/ den undervisning, der finder sted her. I den kollektive vejledning kan der tænkes processer og aktiviteter, hvor elever kan udvise praksisfaglige kompetencer og interesser.

Introduktionskurser i 8. klasse

Introduktionsforløbet skal i form og indhold afspejle undervisningen i den uddannelse, der indgår i introduktionsforløbet, samt give eleven mulighed for at opleve miljøet i uddannelsen og uddannelsens praktiske og teoretiske elementer. Eleven kan gennem introduktionskurser opnå færdigheder, der knytter sig til de uddannelser, der introduceres til og herigennem få forståelse for de praksisfaglige delelementer, som knytter sig til uddannelserne. Her kan de fleste praksisfaglige elementer observeres.

Brobygning i 9. og 10. klasse

I brobygning får eleven mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige ungdomsuddannelser, og kan herigennem demonstrere praktiske færdigheder, kreativitet og værkstedsfærdigheder. Eleven kan i brobygningsforløb få indblik i de konkrete krav, der stilles, samt afprøve og udvikle egne færdigheder indenfor forskellige former for praktisk uddannelse. I forbindelse med forberedelse og efterbearbejdning af brobygning kan der observeres på praksisfaglighed, og det kan gøres til genstand for diskus-

sion om, hvorvidt eleverne har praksisfaglige kompetencer og hvad de tænker om det i relation til valg af ungdomsuddannelse, job og karriere.

Erhvervspraktik

Gennem erhvervspraktik kan eleven opleve en arbejdsplads og gøre sig nogle erfaringer med arbejdslivet og konkrete arbejdsopgaver samt få en fornemmelse af, hvad det kræver at være på en arbejdsplads og de muligheder og udfordringer, der er her. Eleven kan herigennem opnå arbejdskendskab, arbejdspladsfærdigheder og i et vist omfang også værkstedsfærdigheder. Eleven får igennem erhvervspraktik mulighed for at lære og demonstrere praktiske færdigheder og kreativitet.

